

ELA GEMINADA - L·L

Si pronunciem una paraula que s'escriu amb l·l i una que s'escriu amb l, no notem cap diferència. Això es debut a que en el català actual, es tendeix a no diferenciar els dos sons, de tal manera que hem d'aprendre quan s'escriu la l·l i quan no.

Quines paraules s'escriuen amb l·l

Les que contenen el prefix il-, seguit d'un lexema que comença per l .

i·legal, il·legible, il·legítim, il·limitat, il·lògic...

Les que es formen amb el prefix col-, i un lexema que comença amb l .

col·laborar, col·lapse, col·lecta, col·locar...

Les que estan formades amb el sufix -el·la .

aquarel·la, caravel·la, mortadel·la, ombrel·la...

Una gran part de les paraules que comencen per mil- .

mil·lenari, mil·lenni, mil·lèsim, mil·ligram... Però en canvi, s'escriuen amb l: miler, milenar i milió .

Les que estan emparentades amb altres mots que presenten una ll en la mateixa posició.

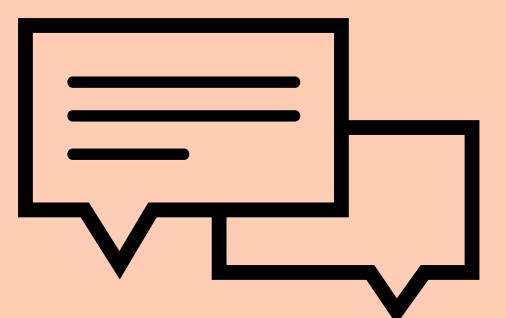
cabell - capil·lar, cristall - cristal·lí,
metall - metàl·lic...

Altres mots com:

allegar, al·legoria, al·leluia, al·lèrgia, al·lucinar,
al·lusió, bèl·lic, cal·ligrafia...

Alguns mots que no s'escriuen amb l·l

alegria, alumini, celebrar, cólera, colesterol, eludir, malèvol, elaborar, escola, miler, milió, mostela, solució...

L'APÒSTROF

L'apòstrof (') és un signe de puntuació i s'utilitza en moltes llengües.

Apostrofació dels articles el, la, en i na

S'escriu l' i n' quan la paraula que els segueix comença en vocal o en h muda.

Exemples: l'avi, l'invent, l'ull, l'hivern, l'hora, n'agafa...

Però hi han algunes excepcions:

a) Si una paraula està davant d'un mot femení i comença en o i u àtones:

la idea, la il·lusió, la hipòtesi, la història, la unitat, la universitat, la humitat, la humorada, na Irene, na Isabe
l, na Ursulina.

b) Davant dels mots una (hora del dia), ira i host, escriurem la:

la una, la ira, la host

c) Davant de les xifres romanes i àrabis, quan el número l' escriuríem amb apòstrof:

l'1 de gener (= l'u de gener); l'XI (= l'onze).

Apostrofació dels pronoms febles

Els pronoms febles (me, se, te, la, lo i ne) s'apostrofen quan van davant d'un verb o un pronom que comenci per vocal o h. Exemples:

M'ha vist, t'afanyaràs, t'avis (a ell o a ella), s'allunya, n'usa, m'ho diu, t'hi pugues, s'hi acosta, n'hi ha.

Però també hi ha excepcions

• El pronom la no s'apostrofa quan va davant d'un verb que comença per una i o u àtones:

l'invita (a ell), però: la invita (a ella).

També passa amb aquests mots: la utilitza, la hipnotitza, la humanitza.

Els pronoms febles s'apostrofen quan segueixen a un verb o pronom (me, te, lo, se, ne, nos, los) acabat en so vocàlic. Els escriurem així ('m, 't, 'l, 's, 'n, 'ns, 'ls):

dóna'm, porta't, compra'l, veure's, porta'n, mira'ns, vendre'ls, se'm diu, se't fa, emporta-te'l, te'n regalen, se'ns ofereix, regala-li'ls.

Cal tindre en compte, però, que en una combinació de pronoms, l'apòstrof va tan a la dreta com sigui possible:

se m'ha dit, se t'acosta, te l'emportes, els n'has tret, endur-s'ho, se te n'han anat, se te'n van

l'
n'
'm
't
's
'ns
'ls